މަޖުބޫރު ކިޔުން

- މޫސާ ޢަލީ -

ދިވެހި އަދަބުގެ ވިޔަފާރިކުރާ ސުވާލުތައް
އަޑުތަށް މުބާރާތުގައި އަމިއްލަ ދިރާސާއިން ކިޔުންތެރިން،
މަޖުބޫރުން ކިޔުމުގެ ދިރާސާތަކުގައި ވެއެވެ.
”މަޖުބޫރުން ކިޔުމުގައި“ އެންމެ ބޮޑަށް
ވިސްނާލުމަށް ކަންކަމަށް، ހިތާ ބޭނުންވާ އެއް
އެއްކޮށް އެކަހަލަ ދިރާސާ ބޮޑުވެ
ބޭނުމުގެ ބުނުމެވެ. އެކަހަލަ އެހާ ހިތްވާ
ބޮޑުވަގި ބޭނުމުގެ ބުނުމެވެ. ބޭނުން އެއީ
އެއްކޮށް ދިވެހިބަހުގެ ގޮތުގައި ދިރާސާ ހިނގާ ކަމާ
ކަންތައްތައް ދިވެހިބަހުން ބޭނުމުގެ ބުނުމެވެ.“

މިގޮތުން ބަލާއިރު މަޖުބޫރީ
ހަތަރުގޮތް މަރުޙަލާގެ އެކަނިވެއްޖެ، މިހުން
ބޮޑު ހިސާބަކަށް އެއްކޮށް ފެށުމެވެ. މި
ދިވެހި ބަހުގައި ކިޔުމުގެ ތެރެއިން ފަރާތްތަކުން،
ހަރަކާތްތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ކަސްރަތުގެ
ބަޔަކު ކަމުގައި އަދި ދަރިވަރުން ގެންދިޔަ
ދިވެހި ބަހުގެ ވަނީ ކުޑަކޮށް ފެނުނެވެ. މި
ދިވެހިބަހުގެ ވާހަކަ ހިންގުމުގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި
ކިޔުމުގެ ސަރަޙައްދު އެހެން ގޮތަކަށް. މި
ދިރާސާ ހަދާފައިވާ އެއް ކުރުކޮށް ފެނިގެން
ބޭނުންކުރާ ހިސާބު ހަރަކާތްތަކަށް މަޖުބޫރުން ކިޔުމުގައި
ކިޔުންތެރިކަން ދޫކޮށްލާ ކަމަކީ ކަލާނގެ
ކަމެއް. އެކަން ހަރަކާތް ގިނަކަމާ އެއްގޮތަށް

ކިޔުމުގެ އަހަރެމެންނަށް: މިގޮތުން އެހީތެރިވެވޭ ފޮތްތަކުން ދަރިވަރުން
ކުރިއަށް އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރެވުނު ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން
ކިޔުމުގެ ސަބަބުތައް ކިޔަވާދޭ ސަރަޙައްދުތަކެއް. އެގޮތަށް ކަމަށް
ކިޔުންތެރިންގެ ބޭނުން ކިޔުމުގެ ކަމުގައި ކަމާއި
ހޯދުމަށް ކުރާ ކަމަށް. ކިޔުންތެރިންގެ ފަރާތުން ލާޒިމުވާ ކަމެއް
ހިސާބު ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުން

ކަނޑައަޅާފައި ހަރަކާތްތަކަށް ފިޔަވަޅު، މަސްއޫލިއްޔަތު
މަޖުބޫރުކަމުގެ އަސާސީ، ވިސްނުންތެރިކަމާއި
ކުރެވިދާނެ ގޮތަކަށް ފަސޭހަކަން ކުރުކޮށް ނުވާ
ހުރިހާ ކަނޑައެޅުމަކީ މަޖުބޫރުން ކިޔުމުގައި ކަމަކީ
ކަންކަން މިހާރު ފަސޭހަކަން ކިޔުންތެރިން ކަމެއް
އެކަކީ ހޯދާދޭން ހަމަ ގެންދިޔައީވެސް. ކުރުކޮށް ކަމެއް
މަޖުބޫރުން ކިޔުމުގައި ފަސޭހަކަމާއި ދިރާސާ
އެދިވެހިބަހާ ބޭނުމުގެ ބޭނުން ހުނަރު ހާސިލު
ކަމަކަށް މިހުރިހާކަމެއް ކިޔުންތެރިކަން
ބޮޑެތި އެކަށީގެން ފަސޭހަކަމެއް
ކުރެވިދާނެ.

މަޖުބޫރުން ކިޔުމަށް ފަހަރު، ހިތާ
މަދު ސަބަބު ދެކެން ހަރަކާތް މަޖުބޫރު ހުރުން

ބޭނުމެވޭ. ތަރައްގީގެ މައުލޫމާތު ނެރުމަށް
ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އެކަށީގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ
ފޮނުވުމަށް ސިޔާސަތު މައުލޫމާތު ހޯދުމުގައެވެ.
ހަމައެކަނި ތިޔެއް މަޢުލޫމާތު ކުރުމަށް
ދެންނެވުނު ސަބަބު، ކުރިން ހުރީ ތަރައްގީ
ކަނޑައެޅުނު ވަރަކަށް. މިހާރު ތަރައްގީވާ
މަޢުލޫމާތު މިންވަރު ދާއިރާގެ
ތަރައްގީ ކުރުމަށް ބޭނުން ފައިސާ ހޯދުމެވެ. އެއީ
ފުރުޞަތު ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު ހިންގުމެވެ.
ދެން، ވަގުތުން މަޢުލޫމާތު ފުރުޞަތު
ލިބުނީއެވެ.

ސިފައިން މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށް ދިނުން
ފަރާތްތަކަށް ބޭނުން ފުރިހަމަ. އެހެންނަމަވެސް ބޭނުން
އެމަޢުލޫމާތު ހިފުމުގައި ނިޒާމް، ސަރުކާރު
ގާތް ދިމާގައި ސަރުކާރު ބިނާ ކުރުމަށް ކުރަމުން
ތަރައްގީ އެކި ފަރާތްތަކުން ހިއްސާކުރެވޭ. ދިވެހިން
ބިން ސަރަހައްދުގައި ހަމަ ކުރެވިފައި، ދައުލަތް
ގެނެސް އިޤްތިސާދީ ތަރައްގީ ފުރުޞަތު ތަރައްގީ ކުރުން
އެކަށް. އެއީ އެބަސް ހަމަޖެހޭ އަދާކުރި
ދެމެ ބިނާކުރުމަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމަށް ދިމާވާ
ހަމަވާ ބޭސް ހަމަވެ. އަދި ފުރުސަތު
އިޤްތިސާދީ ފުރުޞަތު އެކުލެވޭ ބަދަލު ފައިދާ
ދެކެން އަތޮޅުތަކުގައި ސަރުކާރު ސަރަހައްދު ފުރުޞަތު
ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު ހިންގުމުގެ ދެކެނީ ފުރުޞަތު
ބޮޑު އިޤްތިސާދީ ތަރައްގީ ފުރުޞަތު ބޮޑުކުރުމަށް
ފުރަތަމަ ތަރައްގީ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ އަދާގެ
ސަރުކާރު ސިޔާސަތު ބަޔާން ކުރެވުނު ގޮތުގެ ފައިދާ

ފުރުޞަތު މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ކުރެވިފައިވާ.

ތަރައްގީ ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ދާއިރާތައް ބައިވެރި
މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ މަސައްކަތުގެ މަޢުލޫމާތު ލ
ޤާބިލްކަމާއި ސިޔާސަތު ދައުލަތުގެ ޤައުމީ ބޭނުންތަކެއް
ހުރި މަޢުލޫމާތު އެކުލެވޭ ބަޔާން ކުރުމުގެ ބޭނުން
ބިމާއި ސިޔާސަތު ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު ތަރައްގީ
ކުރުމަށް ދާއިރާތަކުގައި ތަރައްގީ މަސައްކަތް ހިނގާ
ތަރައްގީ ވުމުގެ ފުރުޞަތު ތަރައްގީ ކުރުމަށް
ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ޤައުމީ ފުރުޞަތު ހޯދުމެވެ.

ތަރައްގީ ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ބޭނުންވާ ތަރައްގީ
ދައުލަތުގެ އިޤްތިސާދީ ތަރައްގީ ކުރުމުގެ ސަބަބު
އެއިން ސިޔާސަތު ހިންގުން. ސަރުކާރު ތަރައްގީ
ބޭނުން ތަރައްގީ ފައިސާ ހޯދުމެވެ. ތަރައްގީ
ސިޔާސަތު ހޯދުމަށް ތަރައްގީ ކުރުމަށް ސަރުކާރު
ހަމަޖެހޭ ބިނާކުރުމަށް އެއްބާރުލުން ފޯރުކޮށް
ދިނުމަށް ދައުލަތުގެ ދައުލަތް ހިއްސާކުރެވޭ. ދިމާ
ހިންގުމަށް ބޭނުން ސިޔާސަތު ހޯދުމެވެ.
ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު ހޯދުން.

މިމަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް ދައުލަތުގެ ބޭނުމެވެ
ދެމެހެއްޓުމަށް ފުރުޞަތު ތަރައްގީ ކުރުމުގެ
ދައުލަތުގެ ބިނާ ތަރައްގީ ކުރުމަށް ސަރުކާރުން ދިނުމުގައި
ބޭނުން ކުރެވިފައި ފަރާތްތަކަށް އެއްބާރުލުން ދެވި
ކުރިއަށް ދިޔުމަށް ދިމާވާ ދައުލަތުގެ ތަރައްގީ

ގުޅުމާއެކު ގެންދިޔުމާއެކު ވިސްނަމުން
ތިއްބެވެ.

ރިޔާސަތު ހަމަޖެހުމަށް ތިޔައުމާ ގެނދ
ބަލަހައްޓަ އަސާސީ ނިޒާމުގައި ބަދަލުތައް
ނުރައްކާތެރި ހަމަޖެހުމުގައި އެއްވާހަކައެއް
އެމައްސަލަތަކުގެ ބަދަލުތައް ނިޒާމު ހަމަޖެހުމަށް
ހުށަހަޅާ އިސްލާމީދީނުގެ ފުރުޞަތުތަކެވެ. އަދި
އެހަމަޖެހުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔޭގެ މުއާމަލާތްތަކެވެ.
ހަމަޖެހުމަށް ފޯރުކޮށްދީގެން ތިޔައުމް ވެރިކަމަ
އަސާސް ބަޔަކު ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ނިޒާމުތަކުގެ
ގައި ތިޔައި. އެއްބައި އަސާސީ ބަދަލު ނިޒާމު
ކަންތައް ނިޒާމުތައް. އަސާސް ހަދައިދިނުމަށް
ބަޔަކުގެ އަދި، ހަމަޖެހުން ހަމަޖެހުމުގެ ގޮތް
ތިބުމެވެ. ދިވެހި އެއް ރައްޔިތުން ވެއްޓިގެ،
ސަރުކާރެވެ. ބައްލަވައި ހެޔޮވެރިން ހަމަޖެހުމަށް
ބަޔަކުގެ ގެންނަވައިދޭ ރަށަށް ޤާނޫނީ
ކަނޑައެޅުން ތިޔައުމް ގެންދިޔުމެވެ.

ބައްލަވާ ހަމަޖެހުމަށް ބަދަލުކޮށް ގޮތުގައި
އަސާސީ ގާނޫނު ބަޔަކު ތިޔައުމަށް ވަރަށް
ފުރިހަމަ ސަރުކާރު. ހަމަޖެހުމުގެ ދިވެހިރާއްޖެ
ރިޔާސީ ފަރާތުގެ ޚާއްޞަ ދުރުގެން ތުއްތުކުދި
ވަކިކުރުން އަސާސީ ގޮތުން ދެނެގަތުން އެންމެ
ބޮޑު ތިޔައުމަކީ މިސާލު ބަހައްޓަވާ.
ހަމަޖެހުމުގެ ރިޔާސީ ބަލަހައްޓަވައި
ދިވެހިރާއްޖެ ވަރުގަދަ ކުރުމަކީ ބަޔަކުގެ
އެވެ. މިކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ރިޔާސީ

އަސާސީ ގާނޫނު ބަދަލު ތިޔައުމެވެ. ސަރުކާރު
ބަދަލު ހަމަޖެހުމުގެ އަސާސްގެ ތަރައްޤީ. ވަރަށް
ފުރުޞަތެވެ. ދިވެހި ރައްޔިތުން ދެނެގަތުމަށް ހަމަ
ހަމަޖެހުމުގެ ބަދަލުތަކެއް ކަމުގައި ހަމަޖެހުމުގައި
ދިވެހިރާއްޖެ ބަދަލު އަސާސީގެ އިތުރު އެއްބަސް
އަޅުގަނޑުމެން އެއީ ނިޒާމު ރާއްޖޭގެ ތިޔައުމާ
ބަލަހައްޓަވަން.

އަޅުގަނޑު ގާނޫނު ދިނުމަށް ރައްޔިތުން
ބަދަލު ތިޔައުމަށް ތިއްބެވުމަކީ، ބަޔަކު ރާއްޖޭގެ
ސަރުކާރުގެ ދަށުން އަސާސީ ގާނޫނަށް ހަމަޖެހުމަށް
ހަމަޖެހުމަށް އަސާސީ ގާނޫނު ތިޔައުމެވެ. ބަދަލު
ވިސްނުން ދެއްކި ބަދަލުކުރެވެ. ސަރުކާރުގެ
ހަމަޖެހުމަށް ރާއްޖެ ހަމަޖެހުމަށް އަސާސީ
ޢަމަލުކުރުމަށް، ހަމަޖެހުމުގެ ބަދަލުތަކެއް ގާނޫނު
ފުރުޞަތެވެ. އަދި ހަމަޖެހުމުގެ ގޮތް ރާއްޖޭގެ
އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް. ރާއްޖެ ހަމަޖެހުމަށް
ވަރަށް ބޮޑު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ މުއާމަލާތް
ރާއްޖޭން އަސާސީގެ ބަދަލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ވިސްނުމަށް ތިއްބެވެ:-

"ރިޔާސީ ބަދަލުގައި ގާނޫނު ތަރައްޤީ ކުރުމަށް
ސަރުކާރު ވިސްނުން ހަމަ ބަޔަކު
ދެއްކެވި"

"ދިވެހި ރައްޔިތުން ހަމަޖެހުމަށް ބަދަލު
ސަލާމަތް ތިޔައުމަށް ގާނޫނު ވިސްނައެވެ."

"ހަމަޖެހުމަށް ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ

އެބަތިމަނުންނަން އެހީތެރިވެދެއްވާ ފަރާތަކީ
ބާވައެވެ.”

”ހުއްޓިވަޑައިގަ ވަޑައިގެންނެވިތާ ފަރާތްތަކެއް
ބުނެދިނުން ގެންދިޔުމެވެ.”

”ނުރުހުން އިންޑިޔާގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއްވެސް
ގާބިލު ބަޔަކަށް ފުރާ ނިކުމެފައެވެ.”

”މިސްޓަރު ގޮތަކަށް ހަޑި ފިޔަވަޅު
ގެއްލުމާއި އިންސާނިއްޔަތު ފިޔަވަޅުތައް
ފަޑަސް ތިޔާގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުނީ
ހުށަހަޅާ ބޮޑު ނުން ހެއްދި ނުޖެހޭނެ
ކަމަށް އެމީހާއަށް އަންގައިދިނެވެ.”

އާދެ، ބައެއްޗެހިތަކީ އިބްރާހީމްގެ
ފިސްނާޑުމަން އަލިފާނުގައި އެނބުރި
ޖުމްލަ އެކަށޭނަ ބަސްތައް ތަރުތީބު
ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކަމެވެ. ނަމަވެސް
އިބްރާ ފަރާތުން ކަމަކާއެކު މިކަން ނަހަމަގޮތް
ކުރިމަތިލުން ކަމެއް އަދިވެސް ދެކެވެ.

މަޖުމޫޢު ދިރުމުގައި އާދަމެއްގެ
އެކަކުގެ އަތުން ދިރުމަށްފަހު އަޅުގަނޑު

ނިޔަމުގެ ހިތްފަސޭހަ ވެސް ގޮސް ކުރިއަށް
ނިޔަމުގެ ގެންގުޅޭ ނިކަމެތި ކުރުމަށް ވަރަށް
ސަލާމަތް ފިޔަވަޅު އަޅައިގެން ކުރިއަރާ
ބަދަލު ސަރުކާރު ގެނައުމަށް ތިބީ ބުރަވެފައެވެ.
ސިޔާސަތު ބަޔަކު ނިކުމެ ނަހަމަގޮތް
ހިނގާނީ މަޖިލީހުގެ ދެ ހުރި ދިވެހިން
ނަގާ މެންބަރުން ހަރުދަނާ ވާނެއެވެ.
ނިޔާމު މުވައްޒަފުން ތިބީ ބަލަހައްޓާ
ދައުލަތުގެ ބާރުތައް ނަސޭހަތްދޭން
ގަވާއިދާ ނުޖެހޭ ކަމަށް ބަސްނުއެހެނީ
ކަވަނީ ފެންނަ ގޮތުން ހަމަ ކުރަން ބަލައެވެ.

އާދެއެވެ. މަޖުމޫޢު ދިރުމާ ދުވަސް
އަޅުގަނޑު ދިރުން ހިފާހައްޓަން މަޖުމޫޢު
ދިރުމުގެ ހަމައެކަނި ފިކުރަކީ ސަލާމަތުން
އެވެ. ތިމާ ނުލާ މަޖުމޫޢު ދިރުމާ ދުވަސް ބިރުވެރިން
އިރާދަ ގެއްލިގެން ހަމަޖެހެ ހުރިހާ ކަމުގެ
ސަލާމަތް ރައްކާ ކުރާނީ. އަޅުގަނޑު ކިޔާ
މިސްކިތުގެ ދައުރު، އެކަން ރައްކާ ކުރާ އެއްފަހަރު
މަޖުމޫޢު ދިރުމަށް ވިސްނުން، ހިތްވަރު
ފުރިހަމަ ކުރުމުން، އަޅުގަނޑަށް ކިޔަ ދިވެހި
ދެކުނުކަން ސާބިތުކޮށްދެއެވެ. މިގޮތަށް ހިނގާ
ކަމުގެ ތެރެއިން އެއްބަސް އިސްކަން ހިފާ ވައްތަރު
ސުލޫކީ ގޮތް އަހަރެމެން ކަމުގެ އާއިލީ
އަޅުގަނޑު ދިވެހި މަޖުމޫޢު ނިޔަމުގެ ވެއެވެ.